

 Entrevistamos a...

José Antonio Fernández
1º presidente de Sogama

“Se demostró que la contestación inicial era injustificada”

[Ler máis...](#)

Ana Botas
Gerente de Viratec

“El futuro tiene que ser sostenible o no será”

[Ler máis...](#)

 Editorial

Javier Domínguez
Presidente de Sogama

“Un día para lembrar e 30 anos para non esquecer”

[Ler máis...](#)

 Mundo SOGAMA

Sogama conmemora os seus 30 anos

Sogama cumpriu tres décadas e, con tal motivo, o 7 de xuño celebrou, na súa sede do Complexo Medioambiental de Cerceda (A Coruña), un acto conmemorativo que, presidido pola conselleira de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda, Ángeles Vázquez, reuniu ás persoas que ostentaron a presidencia da sociedade pública. No transcurso do evento tamén se lembraron

os principais fitos na evolución desta empresa pública creada en 1992.

[Ler máis...](#)

 Actualidade

Encontro con parlamentarios da Comisión de Medio Ambiente

Viaxe de estudo á planta de valorización enerxética de CopenHill, en Dinamarca

Adhesión de Sogama á Alianza Galega polo Clima

[Ler máis...](#)

 Multimedia

Primeira unidade didáctica interactiva do Caderno Verde para a ESO

Vídeo do 30 aniversario de Sogama

A Alianza Galega polo Clima explicada en formato audiovisual

[Ver máis...](#)

 Eventos

Visitas institucionais: Deputación de Ourense, Teimas, Viratec e GESPEGA (Estremadura)

Sensibilización ambiental na USC

[Máis eventos...](#)

 Curiosidades

Aumentan as búsquedas sobre medio ambiente en Internet

Camiños de Santiago libres de basurala

[Máis curiosidades...](#)

 Receitario

Que comes hoxe?

Spaghettoni 4 queixos, cogomelos e flor de ourego

[Ver receita...](#)

Síguenos en...

www.sogama.gal

Editorial

Un día para lembrar e 30 anos para non esquecer

O pasado 7 de xuño, 48 horas despois da conmemoración do Día Mundial do Medio Ambiente, Sogama celebraba o seu 30 aniversario e facíao rodeada dos seus achegados máis próximos (representantes políticos, empresariais, sociais, educativos, medios de comunicación e traballadores). Tratábase dun humilde evento cunha gran carga histórica, humana e emocional, xa que non debe esquecerse que foi o labor, a ilusión, o entusiasmo e o bo facer de todos os que conformaron esta entidade pública en cada momento, os que a fixeron grande; unha grandeza que conseguiu colocala no pódium europeo das plantas de xestión e tratamento de residuos máis eficientes do continente e modelo a seguir por outros países da contorna comunitaria e resto do mundo. Sogama é, de seu, un claro exemplo da política ambiental da Xunta de Galicia. O rigoroso cumprimento da lei, o control e vixilancia do seu labor, e o esforzo incansable para coidar e protexer día tras día o medio ambiente e a saúde das persoas, constitúen as principais razóns que guían a súa actividade; un esforzo que non só entende de presente, senón que constitúe un investimento de futuro para que as

próximas xeracións poidan gozar dun digno benestar e unha maior calidade de vida. Desde aquel mes de abril de 1992, data na que se creou Sogama, transcorreron, nin máis nin menos, que 30 anos nos que a xestión dos residuos urbanos na nosa comunidade se viu transformada na súa integridade. Dun sistema asentado prioritariamente no vertedoiro, evolucionamos cara ao que, desde hai anos, primou nos países europeos máis desenvolvidos e comprometidos co medio ambiente, e que non é outro que aquel que pivota sobre a aplicación do principio dos tres erres (redución, reutilización e reciclaxe), complementado coa recuperación enerxética da parte non reciclable. Con iso conséguese relegar o vertido, a peor das opcións, a mínimos. E esta xestión, que ben podería cualificarse de pura sensatez, choca cos posicionamentos de determinados grupos políticos e/ou ecoloxistas, utilizando para iso un discurso ancorado na década dos 90 que recomendamos actualizar, pois resulta paradoxal e incomprensible que rexeiten a transformación dos residuos non reciclables en enerxía eléctrica, un ben extraordinariamente valioso, e máis

aínda no actual escenario de crise enerxética, e non cuestionen que o potencial enerxético dos refugalloos acabe enterrado nun vertedoiro, co consecuente risco ambiental. Aínda queda moito traballo por diante, pero é irrefutable que, a pesar das circunstancias, conseguimos que unha boa parte da poboación coñeza a realidade de Sogama sen filtros e con total transparencia. O permanente aval e apoio da Unión Europea, a confianza depositada no sistema por parte dos 295 concellos galegos que utilizan os servizos desta compañía, o compromiso e profesionalidade de todos os seus traballadores, a firme aposta pola innovación industrial e os recursos investidos en educación ambiental, fixeron posible que Sogama sexa moito máis que unha planta de tratamento de residuos. Por encima de todo, é a Sociedade Galega do Medio Ambiente.

Presidente

Javier Domínguez Lino

[Editorial en castelán](#)

Entrevistamos a...

José A. Fernández Vázquez

Primer presidente de Sogama

“Sogama fue, en su momento, la actuación sectorial, espacial y presupuestaria más ambiciosa acometida por la Xunta de Galicia”

El pasado mes de junio, en el marco del Día Mundial del Medio Ambiente, Sogama conmemoró su 30 aniversario convocando a todos los presidentes encargados de dirigir la sociedad pública. En una fecha tan reseñable en la historia corporativa no podía faltar José Antonio Fernández Vázquez, la persona a quien se confió la construcción de un proyecto medioambiental, y de salud pública, esencial para Galicia. Recordamos con él cómo fueron los inicios.

Coincidiendo con la constitución de Sogama, en 1992, le tocó la ardua tarea de ser el primer presidente de esta Sociedad pública, que entonces tenía todo por hacer. ¿Cuáles fueron sus prioridades en aquel momento?

La creación y constitución de la Sociedad tomó base del denominado por aquel entonces “Proyecto de Plan de Gestión de los Residuos Sólidos Urbanos de Galicia”, aprobado por el gobierno autonómico el 16 de enero de 1992, en el que se trataba de resolver una situación en materia de tratamiento de dichos residuos que se puede calificar de caótica o, cuando menos, muy mejorable, con existencia de multitud de vertederos, mucho de ellos incontrolados, y otros que, aún con autorización, no cumplían los parámetros normativos y medioambientales establecidos con posterioridad a su implantación, aparte de que rebasaban su capacidad.

En el proyecto señalado, tras análisis de aquella situación, se definían los criterios y se determinaban las líneas de acción para abordar la gestión

integral de los residuos sólidos urbanos generados en el territorio de Galicia.

Fruto de lo anterior es cuando se comienza a pergeñar todo el proceso jurídico-administrativo para la puesta en marcha de la Sociedad: adquisición de los terrenos y construcción de las instalaciones necesarias, así como, paralelamente, el desarrollo de distintos instrumentos jurídicos y convenios con instituciones. Es el caso de la Universidad de Santiago de Compostela y los ayuntamientos, destinatarios del servicio y detentadores de la competencia y obligación primigenia para posibilitar y hacer factible el propio proyecto en sí, acuciados, en muchos casos, por problemas de salubridad pública e incluso de riesgo de peligro inminente de seguridad.

No debemos obviar que la empresa nació en un clima de gran contestación social hacia su modelo por parte de determinados colectivos. ¿Cuáles eran, a su juicio, las razones? ¿Quizás el propio desconocimiento del sistema?

Este tipo de infraestructuras, junto a otras de índole similar, desde la óptica de la contestación social a su ubicación y puesta en marcha, se ven sometidas a una fácil, y muchas veces gratuita crítica o, en su caso, incluso manipulación por parte de colectivos de la más diversa índole.

“En el momento de la licitación y la ejecución de las primeras instalaciones, se buscaron las tecnologías punta en el mundo, siendo el primer proyecto integral de esa índole a nivel de comunidad pluriprovincial y modelo a seguir en el ámbito estatal.”

🔍 **Volver á portada**

3

Entrevistamos a...

En la celebración del 30 aniversario de Sogama, la conselleira de Medio Ambiente, Ángeles Vázquez, con el primer y el actual presidente de Sogama, José Antonio Fernández y Javier Domínguez (izq.).

Las razones obedecen a intereses de todo tipo: desde ecológicos a sociales, políticos e incluso económicos que, aunque con mayor o menor legitimidad, también esconden otros fines espúeos que lo que hacen es dificultar el proceso de su desarrollo. Al final, en el caso de Sogama, en gran medida se demostró que muchos de ellos, por no decir todos, eran injustificados, prevaleciendo al final el otro interés cual era el general que debe primar en este tipo de actuaciones públicas. Yo siempre cuento una anécdota que sucedió también en aquellas fechas y que me tocó, también por las responsabilidades que ostentaba, vivir de primera mano relativa a la planificación de una infraestructura viaria y más concretamente a una vía de alta capacidad. Aprobado el Plan de Carreteras de Galicia, se creó a la semana siguiente una plataforma en contra del trazado de la autovía en cuestión, cuando lo único que existía como trazado era una simple línea de 1 centímetro marcada en un mapa de Galicia de escala 1:1.000.000. Años después,

clamor popular en la zona "Autovía xa". Dicho lo anterior, ello no obvia mi respeto a la existencia y creación de plataformas que, dentro del derecho de participación ciudadana plasmado constitucionalmente, han y vienen realizando importantes aportaciones al quehacer público. No quiero desaprovechar la ocasión que se me brinda para recordar que, en el desarrollo del proyecto mencionado y de las instalaciones de Sogama (en su momento fue la actuación más ambiciosa por el ámbito sectorial y espacial que abarcaba, así como presupuestaria acometida por la Xunta de Galicia), se contó con un potente e importante respaldo y asesoramiento de ilustres catedráticos y profesores de la universidad en los aspectos ambiental y económico. Para el concurso final de gestión y explotación de las plantas se recabó, así mismo, la opinión de los mejores operadores tecnológicos a nivel mundial, utilizando un procedimiento novedoso que aún no estaba recogido en la Ley

de Contratos vigente en aquella época, pero sí en la normativa comunitaria, y que era la figura del Diálogo Competitivo, que después se traspuso y se recogió en la normativa española posterior. En síntesis, se trata de un sistema por el que el órgano adjudicador se dirige a los candidatos previamente seleccionados con la finalidad de desarrollar una solución o soluciones a la necesidad planteada y que al final sirven de base al proyecto definitivo sometido a adjudicación.

La ubicación del Complejo Medioambiental de la compañía fue también otro de los dolores de cabeza que tuvieron que soportar. ¿Cómo se gestó su emplazamiento final en el municipio de Cerceda?

El Proyecto del Plan en cuanto al proceso final de los residuos, es decir la Planta Termoeléctrica, no así las de transferencia, preveía, sin concretar específicamente, dos ubicaciones en el territorio de la comunidad autónoma: una Galicia Norte, en la provincia de A Coruña, para dar servicio a los

🔍 **Volver á portada**

4

Entrevistamos a...

ayuntamientos de dicha provincia y la de Lugo, y otro, Galicia Sur, para darlo a los de Pontevedra y Ourense; idea imagino ya superada a través de los planes y sus revisiones posteriormente aprobados a partir de 1997.

La razón de su ubicación -en Cerceda para la primera de las plantas mencionada y que ahora está dando cobertura a toda Galicia- obedeció a una justificación de carácter ambiental, pues se pretendía que el tratamiento final de la fracción no reciclable se realizase en las instalaciones que la otra parte societaria, la entonces Fenosa, tenía en Meirama, y sobre la base de que ya la zona tenía una importante carga ambiental, que con el nuevo Proyecto supondría un aumento apenas considerable sobre la existente.

Poco después se dispuso, con acierto desde mi punto de vista, que la Sociedad dispusiese de terrenos e instalaciones propias como ente gestor totalmente autónomo e independiente.

Para ello, y no menos importante, se contó con la colaboración y predisposición del Ayuntamiento de Cerceda, imprescindible para acometer unas instalaciones de esta índole, sin perjuicio de las

“Al final, en el caso de Sogama, en gran medida se demostró que muchas de las críticas, por no decir todas, eran injustificadas, prevaleciendo al final el interés general, el que debe primar en este tipo de actuaciones públicas.”

compensaciones e inversiones que a través de sendos convenios se aportaron por la Xunta de Galicia.

Transcurridas ya tres décadas desde entonces, ¿qué balance hace de esta empresa pública desde su creación hasta el día de hoy? ¿Cómo visualiza la Sogama del futuro?

El balance, ya como ciudadano de a pie, sin perder obviamente cierta parcialidad derivada de mi pasado y modesta participación en su gestación, no puede ser más positivo. Téngase en cuenta que se está prestando un servicio fundamental a más del 94% de los ayuntamientos de Galicia que representan casi 2.300.000 personas. En el momento de la licitación

y la ejecución de las primeras instalaciones, se buscaron las tecnologías punta en el mundo, siendo el primer proyecto integral de esa índole a nivel de comunidad pluriprovincial y modelo a seguir en el ámbito estatal. Ahora me consta que el sistema se ha ido mejorando notablemente en desarrollos posteriores y se prevén nuevas actuaciones e inversiones que harán que Sogama, si no lo es ya, sea un referente a niveles europeo y mundial.

El pasado mes de junio, en el marco del Día Mundial del Medio Ambiente, Sogama conmemoró su 30 aniversario convocando a todos sus presidentes, entre los que, por supuesto, usted se encontraba. ¿Qué le reportó esta jornada?

Visita de los invitados a la nueva exposición en el Complejo Medioambiental de Cerceda.

🔍 [Volver á portada](#)

5

Entrevistamos a...

En lo personal, y por la enorme carga afectiva, fue una jornada inolvidable que me permitió constatar en qué se ha convertido aquel Proyecto que conocí en su fase embrionaria y que, modestamente, ayudé en su puesta en marcha, convirtiéndose en un conglomerado técnico administrativo que funciona con la máxima eficiencia y rigor. También me ha permitido compartir recuerdos y experiencias pasadas con los expresidentes que me sucedieron y con el actual, con algunos de los cuales me honro en gozar de una vieja y entrañable amistad, recuerdos, algunos de ellos agrídulces por ataques iniciales al proyecto injustos, pero que, a la vista del resultado final y de la bondad del modelo implantado, ahora no discutido, se han convertido en mi acervo personal en simples anécdotas y pasajes que, por otro lado, pueden surgir en cualquier faceta de la vida. No quiero acabar sin mostrar mi agradecimiento a los máximos

El grupo también realizó una visita guiada por las nuevas instalaciones de Sogama.

responsables de la Consellería de Medio Ambiente, Territorio y Vivienda, Ángeles Vázquez y de Sogama, a mi estimado Javier Domínguez, por la

invitación a este humilde servidor público en los actos de celebración de los 30 años de vida de la Sociedad y por el cariño mostrado.

PERFIL PROFESIONAL

José Antonio Fernández Vázquez (Lalín, octubre de 1956) es licenciado en Derecho por la Universidad de Santiago de Compostela y funcionario del Cuerpo de Letrados de la Xunta de Galicia, del Cuerpo Superior de la Administración General de la Xunta de Galicia y del Cuerpo de Secretarios de la Administración Local.

En el ámbito de las administraciones públicas ejerció como secretario general del Ayuntamiento de Bueu de 1982 a 1988, año en el que se incorporó a la administración autonómica gallega siendo nombrado Letrado – Asesor Jurídico de la Consellería de Economía y Facenda. A comienzos de 1989, accedió al cargo de secretario general técnico de la misma Consejería.

Posteriormente, de 1990 y hasta 2005, ejerció los cargos de secretario general técnico de la Consellería de Ordenación del Territorio y Obras Públicas y de secretario general de la Consellería de Política Territorial, Obras Públicas e Vivenda. Entre 2005 y 2009 ocupó el puesto de Letrado – Asesor Jurídico de la Consellería de Presidencia, Administraciones Públicas y Justicia y en abril de 2009 fue nombrado secretario general de la Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestructuras, donde permaneció hasta octubre de 2015, fecha en la que fue nombrado conselleiro del Consello Consultivo de Galicia. Así mismo, desempeñó el puesto de presidente de Sogama y vicepresidente y consejero de la Sociedade de Investimentos Públicos de Galicia (SPI), así como consejero y vocal de numerosas entidades públicas y organismos administrativos entre los que destacan Turgalicia, Xestur-Pontevedra, Empresa Pública de Obras e Servizos Hidráulicos, Augas de Galicia, Portos de Galicia, Consello do Instituto Galego da Vivenda e Solo y Comisión Superior de Urbanismo de Galicia.

 [Volver á portada](#)

 6

Entrevistamos a...

Ana Botas

Gerente del Clúster Gallego de Soluciones Ambientales y Economía Circular - Viratec

“Viratec es una entidad abierta a todos los puntos de vista y al intercambio de ideas”

En octubre de 2020 se consolidaba la iniciativa de crear un clúster que reuniese a las empresas e instituciones de Galicia dedicadas a las soluciones ambientales y la economía circular. Una decisión que dejaba patente que este sector está llamado a convertirse en un importante pilar de la economía gallega, tanto por la necesidad del momento como por las sinergias que se están generando entre las 70 entidades socias, entre las que se encuentra Sogama. Hablamos con Ana Botas, gerente del Clúster desde marzo pasado.

En 2020 se constituyó el Clúster Gallego de Soluciones Ambientales y Economía Circular - Viratec- ¿En qué marco se gesta y quiénes lo promueven?

Contar con una entidad que agrupase al sector ambiental de este tipo era una necesidad que muchos venían reclamando. Viratec nace del encuentro de todas esas inquietudes y de la propia dinámica de un sector que cuenta con empresas de diferente tamaño, con presencia en numerosos mercados y, sobre todo, con ganas de favorecer un crecimiento responsable, sólido y que aporte soluciones de valor.

En la fase de fundación participaron un buen número de empresas, desde grandes corporaciones a emprendedores, así como centros de conocimiento directamente relacionados con las tres universidades gallegas.

¿Con qué misión nace este Clúster y cuáles son sus áreas estratégicas?

El Clúster Gallego de Soluciones Ambientales y Economía Circular

nace con la misión de incrementar la capacidad tecnológica, innovadora y de competitividad de las entidades que aportan soluciones ambientales desde Galicia. Se trata de un ecosistema de cooperación público-privada generador de sinergias entre diferentes áreas de conocimiento, promotor de la I+D+i e impulsor de oportunidades de internacionalización. Viratec busca contribuir al desarrollo sostenible de la sociedad y el medio ambiente sobre un modelo de economía circular.

En línea con la misión del Clúster, las áreas estratégicas sobre las que trabajan los diferentes comités giran en torno a la promoción de la excelencia en I+D+i; el fomento de la cooperación entre las empresas del sector; la implicación en los desafíos ambientales proponiendo soluciones; la detección de oportunidades en mercados extranjeros; la sensibilización y divulgación acerca de la necesidad de una cultura de medio ambiente; y la contribución al desarrollo

sostenible de Galicia en relación directa con los ODS incluidos en la Agenda 2030 de Naciones Unidas.

Usted ha asumido la gerencia del Clúster en los últimos meses y tras un arranque en plena pandemia, ¿le gustan los retos?

Sobre todo, si tienen relación con aquello en lo que creo. La verdad es que soy una convencida de la necesidad de trabajar por una sostenibilidad transversal, una forma responsable de hacer las cosas que cuente no solo con el medio ambiente, sino también con el bienestar y la acción social. Siempre hablamos de que la sostenibilidad ha de ser ambiental, pero también social y económica, y estoy convencida de ello.

Es cierto que el nacimiento de Viratec vivió momentos complicados, por el contexto de la emergencia sociosanitaria, pero en los últimos meses hemos avanzado mucho, tanto en la consolidación y buen desempeño de la propia estrategia como en el interés generado entre diferentes

Entrevistamos a...

“Soy una convencida de la necesidad de trabajar por una sostenibilidad transversal, una forma responsable de hacer las cosas que cuente no solo con el medio ambiente, sino también con el bienestar y la acción social.”

empresas con propósitos firmes en materia de economía circular y soluciones ambientales, tanto en la consolidación y buen desempeño de la propia estrategia como en el interés generado en el sector, por las distintas actividades que estamos realizando. Cada mes sumamos nuevos socios al Clúster y me atrevo a decir que esto es señal de que vamos por buen camino.

Como dice, el número de empresas adscritas a Viratec sigue creciendo. ¿En qué cifras se mueve actualmente y qué perfil tienen las compañías que han decidido formar parte del mismo?

Pocas entidades pueden presumir de transversalidad como Viratec. El medio ambiente tiene carácter horizontal y eso se ve en el perfil de las empresas y entidades adheridas a través de su diversidad. Actualmente contamos con unos 70 socios entre los que se encuentran desde expertos en el ámbito de los residuos hasta compañías enfocadas en el tratamiento de aguas. Pero, también, con empresas vinculadas al agro, ingenierías, consultoras, expertos en soluciones TIC, productores de energías renovables o en eficiencia energética. Le aseguro que me quedo corta en la enumeración de las disciplinas que se suman en Viratec. Las administraciones públicas nos han respaldado y valoran nuestro punto de vista. Siempre se puede pedir más, claro, pero a los recursos que nos han facilitado se suman el entendimiento y la buena sintonía para dar pasos en el liderazgo ambiental de Galicia. Viratec es

una entidad abierta a todos los puntos de vista y al intercambio de ideas e inquietudes.

Me parece muy destacable la oportunidad que tienen nuestras entidades socias de llevar conocimiento y experiencia a otros lugares del mundo.

Nos encontramos en un momento decisivo en el que las tecnologías ambientales protagonizan esa ansiada transición ecológica, justa, digital e inclusiva por la que ha apostado la UE. ¿Estamos en el buen camino?

De hecho, es el único camino. El futuro tiene que ser sostenible o no será, y añadiría que la economía circular es una metodología que se adapta perfectamente a las circunstancias de nuestra sociedad, respaldando y fortaleciendo el papel de Europa en el convulso e inquietante orden geopolítico. En ese sentido, Viratec tiene claro que Galicia cuenta con un potencial contrastado para afrontar la transición ecológica: nuestras empresas son líderes, acogemos talento innovador, tenemos experiencia contrastada... Debemos reivindicar nuestro

La conselleira de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda, Ángeles Vázquez, y la directora xeral de Calidade Ambiental, Sostibilidade e Cambio Climático, Sagrario Pérez, asistieron a la presentación de la I Declaración por el Día Mundial del Medio Ambiente de Viratec.

🔍 [Volver á portada](#)

8

Entrevistamos a...

“Galicia cuenta con un potencial contrastado para afrontar la transición ecológica: nuestras empresas son líderes, acogemos talento innovador, tenemos experiencia contrastada,...”

espacio en el mundo del desarrollo sostenible y ser seña de identidad gallega. Porque el talento, las tecnologías y las soluciones ambientales ya están ahí, solo es necesario que se implementen.

Aunque pueda resultar un tanto precipitado, ¿qué balance haría de estos dos años de vida de Viratec?

Uno de los aspectos que más valoran nuestros asociados es la dinámica de networking que se ha generado en el Clúster. La aparición de Viratec ha dado luz a un espacio de encuentro de los agentes implicados, generando valor y sinergias que contribuyen a impulsar un yacimiento de empleo al alza como el sector ambiental. El sector del medio ambiente y las soluciones de economía circular aportan enteros al PIB gallego y hemos de prestar atención

velando por el rigor, la calidad, la innovación y, no menos importante, la formación y educación para garantizar esa línea ascendente del sector ambiental gallego.

Las administraciones públicas nos han respaldado y valoran nuestro punto de vista. Siempre se puede pedir más, claro, pero a los recursos que nos han facilitado se suman el entendimiento y la sintonía para dar pasos en el liderazgo ambiental de Galicia. Viratec es una entidad abierta a todos los puntos de vista y al intercambio de ideas e inquietudes.

¿Qué plan de acción han diseñado para los próximos años y qué reportará este Clúster a Galicia?

Desde el primer momento, Viratec ha potenciado la contribución de los socios. Así, nuestra filosofía gira alrededor de las mejores

prácticas en materia de gobernanza y transparencia, impulsando la participación activa de los socios a través de los diferentes comités que se crearon a raíz del trabajo de definición de los objetivos del Clúster. Prácticamente todos los socios participan en alguno de estos comités liderando el plan de acción al tiempo que contribuyen a implementarlo. Esto nos fortalece como colectivo y da voz continuamente al socio.

En Galicia, el ambiental es un sector pujante, fuerte, innovador y lleno de conocimiento. Nuestra misión es ponerlo en valor y darle visibilidad para hacer bien las cosas y contribuir a hacer posible el cambio hacia una industria y una sociedad más comprometidas. Porque la sostenibilidad ambiental redundará en la económica y la sociedad y, como decía, es el único camino.

PERFIL PROFESIONAL

Ana Botas Cal es titulada en Business Administration por la Universidad de Lincoln (Reino Unido). Tras un lustro como controller de compañías del sector de la alimentación y de la distribución, ejerció veinte años como socia fundadora y directiva del grupo Lógica, con presencia en sectores tan dispares como la ingeniería topográfica, el contract o la consultoría. En 2011 lideró el proyecto de internacionalización del grupo, abriendo filial en México y en Senegal (2014), países en los que participó en obras de ingeniería muy destacables. La vocación social también la animó a iniciar nuevos proyectos en solitario en 2018, metiéndose de lleno en el mundo de la sostenibilidad y la innovación social. Desde 2020 es vocal de la junta directiva de Nordés Club Empresarial, voluntaria en SECOT (Seniors para la Cooperación Técnica) y delegada en Galicia de la ONG Beyond Suncare. Desde marzo de 2022 asume la gerencia de Viratec, Clúster Gallego de Soluciones Ambientales y Economía circular.

Mundo SOGAMA

Sogama conmemora o seu 30 aniversario

Organizou unha emotiva homenaxe a todos os seus ex presidentes

Foto da familia cos ex presidentes de Sogama asistentes ao acto de aniversario, Javier Domínguez, actual presidente, a conselleira Ángeles Vázquez e outros responsables institucionais.

Creada en 1992, Sogama cumpriu 30 anos e, con tal motivo, o pasado 7 de xuño celebrou, na súa sede de Cerceda (A Coruña), un acto conmemorativo que, presidido pola conselleira de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda, Ángeles Vázquez, reuniu ás persoas que ostentaron a presidencia desta Sociedade pública ao longo de tres décadas. Desde José Antonio Fernández Vázquez, Juan Miguel Diz Guedes e Jesús Palmou Lorenzo ata Luís Mingo Reiz e Jaime Bermúdez Alvite, tendo en conta que, desafortunadamente, José Álvarez Díaz faleceu hai máis dunha década, mentres que Luís Lamas non puido asistir por problemas de axenda. Tamén se deron cita representantes de distintos concellos, ademais de empresas do sector.

No transcurso do evento lembráronse os principais fitos na evolución da empresa pública, que naceu co reto de poñer fin aos 300 vertedoiros municipais incontrolados existentes na nosa comunidade e xestionar de forma sostible os residuos urbanos. De feito, as palabras do presidente de Sogama, Javier Domínguez, foron

esencialmente de agradecemento a todos os que fixeron posible que Sogama se teña convertido hoxe nun dos piares da economía circular en Galicia, así como en referente para Europa.

Recoñecemento interno e externo

Domínguez tamén tivo emotivas palabras para o seu equipo, ao que agradeceu o seu traballo, dedicación e sacrificio que, en moitas ocasións, "foi máis aló

das súas obrigacións laborais". Igualmente, agradeceu aos galegos e galegas o seu apoio e comprensión, xa que "o esforzo diario desta empresa pública está precisamente orientado ao seu benestar e calidade de vida". "O -S- de Sogama hoxe loce máis grande e máis robusto. É o -S- da Sabedoría, do Sorriso, da Sensibilidade, da Satisfacción, da Serenidade, en definitiva, o S- da Sustentabilidade", concluíu.

O presidente de Sogama agradeceu, especialmente, o traballo e dedicación do seu equipo.

Actualidade

Encontro con parlamentarios da Comisión de Medio Ambiente no Complexo Medioambiental

Coñeceron de primeira man o funcionamento desta infraestrutura durante a presentación a cargo do presidente de Sogama e, despois, nunha visita guiada polas instalacións

O encontro cos parlamentarios incluíu unha visita guiada polas instalacións de Sogama.

Representantes dos grupos parlamentarios do PP e PSOE integrados na Comisión 2ª de Ordenación Territorial, Obras Públicas, Medio Ambiente e Servizos, visitaron o pasado 29 de marzo as instalacións do Complexo Medioambiental de Sogama en Cerceda para coñecer de primeira man o seu funcionamento, así como as melloras acometidas nos últimos anos. O BNG declinou a invitación trasladada a pesar de cursala en reiteradas ocasións. No encontro tamén estivo presente a directora xeral de Calidade Ambiental, Sostibilidade e Cambio Climático da Xunta de Galicia, Sagrario Pérez Castellanos.

Foi o propio presidente de Sogama, Javier Domínguez Lino, o encargado de dar as explicacións oportunas sobre a actividade desta empresa pública, deixando constancia dos fitos máis relevantes nos seus 30 anos de actividade. No plano máis actual, e coa vista posta no próximo 31 de decembro de 2023, data tope establecida pola Unión Europea para que os concellos implanten a recollida diferenciada da fracción orgánica a través do quinto contedor, Domínguez Lino detallou o traballo que se están levando a cabo para crear unha rede de 17 infraestruturas específicas para a valorización de biorresiduos.

Visita guiada

Logo da presentación, o grupo realizou unha visita guiada polas diversas instalacións que conforman o Complexo Medioambiental, achegándose tamén ao vertedoiro de Areosa, onde puido ver a planta de compostaxe a pleno rendemento.

Actualidade

Visita á planta de valorización enerxética de CopenHill

Igual ca Sogama, é unha infraestrutura industrial que destaca pola súa modernidade e alta eficiencia, así como pola incorporación aos seus procesos das últimas tecnoloxías dispoñibles

A planta de valorización enerxética de CopenHill tamén é unha área social e de lecer que, incluso, conta con pista de esquí.

O presidente de Sogama, Javier Domínguez Lino, e a directora xeral de Calidade Ambiental, Sostibilidade e Cambio Climático da Xunta de Galicia, Sagrario Pérez Castellanos, viaxaron a Dinamarca, acompañados por técnicos da empresa pública, para coñecer *in situ* a actividade da planta de valorización enerxética de CopenHill, en Copenhague, tamén coñecida como Amager Bakke. Trátase dunha infraestrutura pública que, ademais de proporcionar luz e calor á poboación mediante a conversión dos residuos non reciclables en enerxía (seguindo o *modus*

operandi de Sogama), tamén foi concibida como área social e de lecer, contando para isto con pistas de esquí na cuberta, un rocódromo artificial na súa fachada (o máis alto do mundo) e camiños bordeados de árbores. Con este encontro, douse resposta ao interese manifestado pola conselleira de Medio Ambiente, Ángeles Vázquez, durante a súa viaxe a Dinamarca a finais do pasado ano, posibilitando que os responsables de ambas entidades puxeran en común as particularidades de cada modelo de xestión de residuos e estudasen posibles sinerxías.

Outras reunións

Ademais dunha reunión coa Axencia danesa de Medio Ambiente para recabar datos concretos sobre o marco legal da xestión de residuos nese país, a delegación de Galicia trasladouse á asociación público-privada sen ánimo de lucro State of Green, e a AFATEK, unha instalación de recuperación de escouras.

Actualidade

A planta de Cervo prestará un importante servizo á Mariña lucense

Poderá tratar 3.000 toneladas de materia orgánica e producir case 1.500 toneladas de compost

Avanzan as obras de construción da planta de biorresiduos de Cervo, que prestará servizo a 14 municipios da Mariña lucense: Alfoz, Barreiros, Burela, Foz, Lourenzá, Mondoñedo, Muras, Ourense, Ribadeo, O Valadouro, O Vicedo, Viveiro, Xove e Cervo-, ademais do coruñés de Mañón. Entre todos aglutinan unha poboación de máis de 69.300 habitantes e algúns deles tamén o están adscritos ao programa de compostaxe doméstica de Sogama. Xa antes do verán, o presidente da Sociedade, o delegado territorial da Xunta en Lugo e o alcalde de Cervo visitaron o polígono de Cuiña para supervisar os traballos que se están a levar a cabo nesta instalación. Cun investimento de 6,4M€, ocupará uns 8.000 m² e acollerá todo o proceso de compostaxe -pretratamento, fermentación, maduración e almacenamento-. Disporá de capacidade para

tratar 3.000 toneladas de materia orgánica anuais, ás que habería que sumar 1.600 toneladas de material estruturante —é dicir, podas e restos de madeira—, e producirá ao redor de 1.500 toneladas de compost que se destinará ao sector da agricultura e xardinería como fertilizante natural.

Energías renovables

Así mesmo, estará alimentada por enerxías renovables e equipada tamén con novidosos e innovadores sistemas de depuración de augas e de aire, así como de control do nivel

A instalación ocupará 8.000 m² no polígono de Cuiña.

de ruído, garantindo con isto unha operativa respectuosa coa contorna. A planta de Cervo integrárase na rede de infraestruturas deseñada pola Xunta para garantir que a práctica totalidade dos concellos adheridos a Sogama teñan acceso á valorización da materia orgánica e poidan cumprir coas obrigas legais establecidas pola UE antes do 31 de decembro de 2023.

Unhas 3.000 persoas formáronse en xestión sostible de residuos urbanos durante o curso académico 2021-2022

Estes encontros coa veciñanza permiten avanzar cara a unha verdadeira economía circular desde a base

No seu firme compromiso coa educación ambiental da cidadanía, Sogama formou en xestión sostible de residuos urbanos a preto de 3.000 persoas durante o curso académico 2021-2022. Debido ás restricións impostas en determinados momentos pola pandemia, o aforo viuse reducido en moitos casos a 15-20 persoas, polo que a empresa pública decidiu incrementar substancialmente o número de sesións formativas para responder á alta demanda de solicitudes. O 50% das persoas atendidas eran veciños e veciñas de distintos municipios galegos nos que se implantou, da man de Sogama, un programa de compostaxe

doméstica; o 50% restante estaba conformado por integrantes de colectivos tales como asociacións, universidades, centros escolares, etc. Ademais de transmitir coñecementos, este tipo de encontros permiten ter un contacto máis directo coa poboación, coñecer de primeira man as súas inquietudes e expectativas, e recabar tamén as súas opinións e propostas de mellora para avanzar cara a unha verdadeira economía circular.

Demanda de entidades

Sogama tamén foi convidada por distintas entidades (asociacións, universidades, centros escolares, etc) a impartir charlas específicas sobre recollida selectiva, a estratexia

Formación en Ourense impartida por técnicos e monitores de Sogama.

dos tres erres -redución, reutilización e reciclaxe-, a operativa da súa infraestrutura industrial e tamén sobre as súas accións no ámbito social.

🔄 Volver á portada

13

Actualidade

Sogama súmase á Alianza Galega polo Clima

O obxectivo desta adhesión é situar a Galicia á cabeza das rexións europeas na loita contra o cambio climático

O acto tivo lugar o pasado 6 de xuño.

Sogama sumouse á Alianza Galega polo Clima mediante un compromiso asinado o pasado 6 de xuño polo presidente da empresa pública, Javier Domínguez, no marco dun acto oficial celebrado a mesma semana na que Nacións Unidas conmemorou o Día Mundial do Medio Ambiente (5 de xuño) e o Día dos Océanos (8 de xuño).

O evento contou coa asistencia do presidente da Xunta, Alfonso Rueda, e a conselleira de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda, Ángeles Vázquez, ademais de representantes e portavoces

do tecido empresarial galego, universidades, autoridades portuarias de Galicia e outras entidades, tanto públicas como privadas, dispostas a traballar xuntas por un futuro máis sostible para esta comunidade. Con esta iniciativa preténdese situar a Galicia á cabeza das rexións europeas na loita contra o cambio climático, un dos principais retos aos que se enfronta a humanidade e unha seria ameaza, tal e como advertiu o presidente do goberno galego, tanto a nivel social como económico e ambiental.

Fitos claros

Entre os compromisos formalizados, figura a asunción das liñas estratéxicas que se marcarán anualmente, ademais de establecer accións dirixidas a mitigar o cambio climático en Galicia; fomentar o intercambio de información científica, tecnolóxica, socioeconómica ou xurídica na materia; promover e apoiar a investigación; e impulsar o desenvolvemento e a difusión de tecnoloxía para a transición cara a un modelo de economía descarbonizada de forma xusta e planificada.

[⌂ Volver á portada](#)

14

Actualidade

Tres coles de Xove, Nigrán e Cerceda gañan o concurso de carteis do “Recíclate con Sogama” 2021-2022

O importe económico dos premios, 3.000€ en total, deben ser investidos polos centros en material ou accións educativas

No marco do Día Mundial do Medio Ambiente (5 de xuño), Sogama deu a coñecer os centros escolares gañadores do concurso de carteis do programa educativo “Recíclate con Sogama” 2021-2022. O xurado non o tivo fácil á hora de asignar as puntuacións a cada candidatura, dado o alto nivel de todas elas en canto á propia calidade do cartel, grao de creatividade e orixinalidade, a mensaxe ambiental que transmitía para lograr un impacto positivo na concienciación da poboación sobre as bondades da reciclaxe, así como a claridade na redacción do texto para facilitar a súa comprensión. O primeiro premio, dotado con 1.300€, foise para o CEIP Plurilingüe Pedro Caselles Rollán (Xove, Lugo)

co cartel titulado “O MUNDO está nas TÚAS MANS!”. Curiosamente, este centro tamén se fixo con este posto no concurso da pasada edición. O CEIP da Cruz (Nigrán, Pontevedra), logrou o segundo premio, gratificado con 1.000€ coa proposta que leva por lema “Planeta reciclado, planeta ben coidado”. E o terceiro premio, con 700€, recaeu no cartel do CEIP Plurilingüe Celso Emilio Ferreiro (Cerceda, A Coruña) sobre o que podemos ler a frase inspiradora “Non deixes que os residuos bloqueen os teus sentidos: observa, escoita, reivindica, móvete. Segrega!” En todos os casos, os importes económicos deben ser investidos polos centros en material ou accións educativas.

Accésits

Máis aló dos tres primeiros clasificados, concedéronse outros tantos accésits a aqueles colexios que, sen ser gañadores, destacaron polos seus traballos. O primeiro foi para o CEIP de Cervo (Lugo); o segundo levouno o CEIP de Lourido (Poio, Pontevedra) e o terceiro, o CEIP de Roxos (Santiago de Compostela, A Coruña).

“O MUNDO está nas TÚAS MANS!”

O cartel do CEIP Plurilingüe Pedro Caselles Rollán (Xove) reproduce distintos continentes da terra que, aínda que orixinalmente son verdes, aparecen representados con tiritas, mentres mans humanas sosteñen o símbolo de reciclaxe cuberto de algodóns coa esperanza de que este actúe a modo de cura. Unha representación na que cobra forza a unión e colaboración entre os cidadáns como motor do cambio.

Actualidade

Encontro de empresas públicas de xestión de residuos en Santander

Coincidiron representantes de compañías asentadas na Cornisa Cantábrica: MARE SOGAMA, COGERSA e GHK

Foto de familia dos representantes das distintas empresas públicas participantes neste evento, xunto co conselleiro de Medio Ambiente de Cantabria

A comezos de xullo, unha representación do equipo técnico de Sogama encabezada polo presidente executivo, Javier Domínguez Lino, viaxou ata Santander para participar nun Encontro de empresas públicas de xestión de residuos da Cornisa Cantábrica.

Neste evento sectorial déronse cita unha trintena de representantes e directivos de empresas públicas de xestión de residuos de Cantabria, Asturias, País Vasco e Galicia: MARE (empresa pública de Medio Ambiente, Auga e Enerxía de Cantabria), que foi a coordinadora; SOGAMA, COGERSA (Consortio para a Xestión dos Residuos Sólidos de Asturias), GARBIKER (Empresa Pública de Xestión de Residuos da Deputación Foral de Bizkaia) e GHK (Consortio de Residuos de Gipuzkoa). O obxectivo foi poñer en común coñecementos, experiencias, proxectos, retos e desafíos que afectan ás catro comunidades en materia de residuos, toda vez que comparten características no ámbito xeográfico, orográfico, idiosincrático e alta dispersión da poboación. Neste marco, organizáronse diferentes grupos de traballo a fin de que os integrantes dos mesmos avaliasen

conxuntamente como afectará ao seu desempeño a nova lei estatal de residuos.

Galicia, comunidade de referencia
Tanto a través das intervencións como da participación nos diferentes talleres temáticos, a delegación galega deu a coñecer os avances da Sociedade Galega do Medio Ambiente nos últimos anos, onde a firme aposta pola modernización tecnolóxica, a innovación e a xestión sostible dos refugallos municipais producidos na meirande parte de

Galicia, logrou posicionar a esta compañía entre as máis eficientes de Europa no seu sector.

En concreto, Domínguez tamén explicou as melloras introducidas na xestión de Sogama durante os últimos anos, así como a rede de infraestruturas que se porá en marcha para xestionar e tratar a materia orgánica recollida de forma separada a través do contedor marrón.

Durante o encontro, que tivo lugar o 5 xullo, organizáronse diferentes grupos de traballo.

🔍 [Volver á portada](#)

Actualidade

Sogama e o Máster en Enerxías Renovables da USC estudan colaboracións para transferir o coñecemento adquirido pola empresa pública

Canalizaríanse en proxectos de cooperación internacional vinculados á xestión dos residuos urbanos e nos que a empresa pública ten experiencia

Sogama e o Máster en Enerxías Renovables, Cambio Climático e Desenvolvemento Sostible da Universidade de Santiago de Compostela (USC) estudan posibles vías de colaboración en proxectos de cooperación internacional vinculados á xestión dos residuos urbanos e nos que a empresa pública ten experiencia. O presidente da empresa pública, Javier Domínguez, mantivo unha xuntanza co profesor e doutor José A. Rodríguez Añón, coordinador deste máster e do Programa de Doutoramento en Enerxías Renovables, así coma con Ángeles López Agüera, doutora e profesora titular na Facultade

de Física, ademais de asesora de Nacións Unidas no seguimento dos Obxectivos de Desenvolvemento Sostible para América Latina e o Caribe, entre outros cargos. Ambos os dous estiveron acompañados por Mahamat Habid Bechir, un estudante de doutoramento da República do Chad interesado en analizar o sistema Sogama.

A reunión de traballo tivo lugar no Complexo Medioambiental de Cerceda o pasado 16 de xuño.

Cabana de Bergantiños estréase con éxito na recollida separada da materia orgánica a través do quinto contedor

O 97,63% correspondía á fracción orgánica e asimilable e só un 2,37% a "impropios"

Logo de formalizar o convenio de adhesión á planta de compostaxe de Sogama en Cerceda, o Concello de Cabana de Bergantiños efectuou, o pasado 20 de abril, a primeira entrega da materia orgánica recollida de forma diferenciada a través do contedor marrón. Tras a correspondente caracterización, o 97,63% dos residuos catalogáronse como orgánicos e asimilables, é dicir, "propios", mentres que o 2,37% restante correspondía a "impropios" Sogama cualificou de "sobresaliente" a calidade do material entregado por Cabana e confía en que a implicación cidadá vaia aínda a máis. Desta forma, o concello bergantiñá tamén se suma aos excelentes resultados obtidos por outros concellos veciños que utilizan os servizos da planta de Sogama, como son Carballo, Laracha, Santa Comba e Cerceda.

Compost resultante do proceso de transformación da materia orgánica na planta de biorresiduos de Sogama.

🔄 [Volver á portada](#)

17

Actualidade

A Mancomunidade do Morrazo súmase ao programa de compostaxe doméstica

Sogama entregou á Mancomunidade do Morrazo 300 composteiros e outros tantos cubos domiciliarios para facilitar a selección dos refugallos orgánicos nos fogares

No marco da colaboración que Sogama e a Mancomunidade do Morrazo (Cangas, Bueu e Moaña) manteñen desde hai anos para avanzar na correcta xestión e tratamento dos residuos urbanos, e tendo en conta que o ente supramunicipal quere adentrarse de cheo na valorización da materia orgánica mediante a súa transformación en compost, a empresa pública entregoulle 300 composteiros, con capacidade para 390 litros e fabricados con materiais reciclados e reciclables, así como igual número de cubos domiciliarios para facilitar a selección dos refugallos orgánicos nos fogares. O obxectivo é que as familias

participantes poidan reciclar *in situ* esta fracción e obter a partir da mesma un abono natural de alta calidade que regresa ao solo en forma de fertilizante, achegándolle nutrientes e mesmo protexéndoo fronte a pragas e enfermidades. Como vén demostrando Sogama, a compostaxe doméstica é nun dos mellores exemplos de economía circular, toda vez que o residuo se converte en recurso para propiciar unha nova vida.

Os composteiros teñen que colocarse no exterior das vivendas con horta ou xardín.

Material didáctico de reforzo

A empresa pública tamén apoiou á Mancomunidade a nivel formativo mediante a subministración de manuais didácticos que entregou ás familias participantes. Esta información reforza a contida no sitio web www.compostaconsogama.gal.

Novas altas a prol da economía circular en trece concellos galegos

A rede de autocompostaxe de Sogama ampliouse en Burela, Covelo, Arbo, Alfoz, Baralla, Tui, Salvaterra do Miño, A Guarda, Mos, Vilarmaior, Cangas, Bueu e Moaña

Unha das mellores novas cada cuatrimestre neste boletín ambiental de Sogama é o aumento constante e progresivo de novas altas no programa de compostaxe doméstica de Sogama. Son pequenos, pero importantes xestos que se incorporan nas rutinas diarias da veciñanza para contribuír á economía circular e ao coidado do Planeta. Se ben o composteiro entregado por Sogama propicia que o proceso de fermentación dos residuos orgánicos se leve a cabo de forma hixiénica, cómoda e eficiente, o certo é que esta operativa non é nova, se non que retoma unha práctica tradicional no rural galego como é a segregación dos restos orgánicos

para alimento do gando e/ou elaboración de compost.

Case 750

En concreto, Tui, A Guarda, Salvaterra do Miño e Mos recibiron un total de 260 compostadores, con capacidade para 400 litros, a fin de que poidan ampliar os seus respectivos programas de compostaxe doméstica. Pola súa banda, en Burela, Covelo, Arbo, Alfoz, Baralla e Vilarmaior repartíronse 180 que, sumandos aos 300 da Mancomunidade do Morrazo (Cangas, Bueu e Moaña) fan un total de 740 novos fogares que desde o verán participan nesta iniciativa de Sogama.

A veciñanza recibe cursos de formación a cargo de Sogama para coñecer polo miúdo a técnica de autocompostaxe

Multimedia

“O secreto do Caderno Verde” para ESO

“O secreto do Caderno Verde” é a primeira unidade didáctica interactiva dirixida á ESO. O profesorado e alumnado desta etapa educativa poderán facer uso deste relato-xogo en todo tipo de dispositivos e a través do cal, os rapaces deben facer fronte a sucesivos desafíos para descubrir de forma exitosa a proba final. En función da elección, seguirán un camiño ou outro para completar a aventura.

Os desafíos a resolver tocarán varias áreas curriculares de forma simultánea, á vez que se aborda a educación ambiental, especialmente en todo o relativo ao principio dos tres erres (Redución, Reutilización e Reciclaxe).

O relato está protagonizado por catro mozos: Navia, a líder e que habitualmente é a que toma a

última decisión; Artur, moi creativo, fíxase moito nos detalles e gústalle debuxar; Sira, intelixente e con moi boa memoria, é unha caixa de datos que a miúdo comparte cos demais; Prisco, un pouco bravucón e ás veces tamén intrépido, pero de moi bo corazón.

Eixo transversal

Caderno Verde é un dos múltiples

proxectos de Sogama para a divulgación da conciencia ambiental entre os escolares galegos, desde a etapa infantil, pasando por primaria e ata secundaria. É unha formación transversal, adaptada a cada nivel educativo, que bota man do humor e da axuda de curiosas personaxes animadas como a familia Trebón e os amigos de Vilaverde e aos que agora se unen Navia, Artur, Sira e Prisco.

[🔗 Acceso directo para xogar](#)

Vídeo do 30 aniversario de Sogama

Desde que se plantou a “semente” de Sogama, ao longo destes 30 anos, a empresa pública procesou máis de 19 millóns de toneladas de residuos urbanos -unha cantidade equivalente a 95 estadios de fútbol-; recuperou máis de 610.000 toneladas de refugallos da bolsa negra e máis de 410.000 toneladas da bolsa amarela que se destinaron a reciclaxe, e xerou máis de 10 millóns de MWh de enerxía por parte das súas plantas de coxeración e termoeléctrica, localizadas no Complexo

Medioambiental de Cerceda, e da planta de biogás, que opera no vertedoiro de Areosa. Neste vídeo do 30 aniversario resúmense, dun xeito ameno

e didáctico, todos estes fitos pasados e tamén os presentes na historia de Sogama, así coma os proxectos de futuro.

[🔗 Ver o vídeo do 30 aniversario](#)

[🏠 Volver á portada](#)

Multimedia

Sabes en que consiste a Alianza Galega polo Clima?

O obxectivo deste plan operativo, no que colaboran numerosos axentes sociais e económicos, é situar a Galicia á cabeza das rexións europeas na loita contra o cambio climático, un dos principais retos aos que se enfrenta a humanidade pola seria ameaza que supón tanto a nivel social como económico e ambiental.

[Ver o vídeo da Alianza Galega polo Clima](#)

Algunha vez pensaches que porcentaxe da comida producida no mundo non chega a ningún prato?

Non é fácil concienciarse nin cambiar hábitos pero, como ben explican neste vídeo da FAO, é preciso cambiar a nosa forma de pensar e de actuar. A redución do desperdicio alimentario é un obxectivo transversal de varios dos ODS (Obxectivos de Desenvolvemento Sostible) da ONU.

[Ver aquí o vídeo da FAO](#)

[Volver á portada](#)

20

Eventos

Visita de representantes da Deputación de Ourense

Un grupo de representantes das áreas de Infraestruturas e Medio Ambiente da Deputación de Ourense, liderado polo vicepresidente 3º e Deputado Delegado da Administración Provincial, Plácido Álvarez Dobaño, desprazouse ata o Complexo Medioambiental de Sogama en Cerceda para coñecer de primeira man a súa actividade.

A comitiva foi recibida polo presidente executivo de Sogama, Javier Domínguez, quen tamén lles presentou

os avances na planta de biorresiduos do polígono industrial de Verín e as obras de adaptación das plantas de transferencia de San Cibrao das Viñas e A Rúa, que contarán cunha tolvá específica para o transvasamento da materia orgánica recollida de forma diferenciada a través do contedor marrón.

Estreita cooperación

Na súa relación con Sogama, cabe destacar así mesmo a firme aposta da Deputación provincial

de Ourense pola compostaxe doméstica e os sucesivos convenios de colaboración formalizados entre as dúas entidades para estender esta práctica a novas vivendas unifamiliares. A día de hoxe, un total de 100 entidades ourensás (83 concellos e 17 centros educativos) están adscritas ao programa de compostaxe doméstica de Sogama, tendo repartido entre as mesmas, e de forma gratuíta, máis de 3.000 composteiros, ademais de impartir a correspondente formación.

A estremeña GESPEA coñece o modelo Sogama

Representantes de GESPEA, empresa pública de Extremadura encargada, desde 1992, da recollida e tratamento dos residuos domésticos nesa Comunidade, visitaron o Complexo Medioambiental de Sogama en Cerceda para coñecer con detalle os pormenores da súa actividade, así como as melloras acometidas durante os últimos anos e os proxectos de futuro nos que a compañía galega xa está a traballar. A delegación estivo integrada polo director xerente, o coordinador xeral e dous técnicos desta compañía.

Eventos

Presentación das últimas innovacións á tecnolóxica TEIMAS

Persoal da empresa tecnolóxica TEIMAS, con sede en Santiago, foi outra das visitas destacadas dos pasados meses ao Complexo de Sogama para coñecer as súas últimas innovacións. O grupo, conformado por 28 dos 40 empregados desta compañía, mantivo un breve encontro con Javier Domínguez e recibiu

as oportunas explicacións por parte dos técnicos de Sogama, efectuando un percorrido guiado pola infraestrutura cercedense.

Trazabilidade 2.0

TEIMAS é unha das poucas empresas de software a nivel mundial especializadas en dixitalizar a cadea de valor

do residuo, impulsando desta forma a economía circular, a descarbonización e a sustentabilidade. Un dos seus produtos estrela, Teixo, plataforma desenvolvida de forma exclusiva para empresas xestoras, axentes e negociantes de residuos, está a ser utilizada por máis de 700 centros en toda España.

Sensibilización sobre reciclaxe no Campus Vida da USC

A Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda, a través de Sogama, instalou un punto informativo sobre xestión e tratamento de residuos no Campus Vida da Universidade de Santiago de Compostela (USC) co obxectivo de sensibilizar aos mozos co gallo do Día Internacional da Reciclaxe. Durante toda a xornada, dous monitores resolveron as dúbidas dos visitantes e aproveitaron as consultas que lles trasladaron para recompilar datos sobre o comportamento deste colectivo

ante a xestión dos residuos urbanos. En paralelo, e baixo o lema "Non deixes que a túa reciclaxe sexa cuestión de sorte", realizáronse

diferentes actividades cun enfoque lúdico-pedagóxico, destacando o xogo da ruleta, amenizado con distintos premios.

 [Volver á portada](#)

22

Eventos

Regalo sostible para os cidadáns de Lugo: bolsas de tea reciclada confeccionadas polo Centro Penitenciario de Monterroso

A Escola de Adultos do Centro Penitenciario de Monterroso, co apoio de Sogama, repartiu entre os transeúntes que pasaban pola Praza de Abastos de Lugo as bolsas de tea elaboradas polos internos a partir de pantalóns vaqueiros e batas brancas. Os educadores de Sogama tamén aproveitaron a parada na caseta para explicarlle á veciñanza en que consiste a xestión sostible dos residuos, á vez que entregaban distinto material divulgativo. "O futuro sostible está nas nosas

mans" foi o lema desta campaña, que puxo a guinda a varios anos de traballo conxunto entre ambas as dúas entidades co obxectivo de contribuír a canalizar a reinserción social a través do medio ambiente.

Alma máter

Ao longo dos últimos anos, Sogama e o Centro Penitenciario mantiveron unha estreita cooperación no ámbito da educación ambiental que abarcou distintas facetas. O director da Escola de Adultos, Pedro

Cantero, foi en todo momento o motor e artífice da meirande parte destas iniciativas que, ademais da fabricación das bolsas de tea, incluíu a implantación da compostaxe da materia orgánica, con composteiros e vermicomposteiros; a construción dun invernadoiro con botellas plásticas de auga usadas, e mesmo a publicación de dous libros: "El huerto ecológico" e o receitairo "Sabroso reciclaje", que [presentamos nesta newsletter](#).

Os socios de Viratec coñecen Sogama

Representantes de distintas entidades adscritas a Viratec (Agrupación industrial Galega de Solucións Ambientais e Economía Circular) achegáronse ao Complexo Medioambiental de Sogama en Cerceda para tomar boa nota das medidas de innovación ambiental aplicadas por esta empresa pública e que a levaron a ser todo un referente, a nivel nacional e internacional, na xestión de residuos urbanos, erixíndose na planta das súas características máis moderna e eficiente de Europa, así como en

punto de referencia para o resto do mundo. O grupo, liderado pola [xerente, Ana Botas, e a quen entrevistamos neste número](#), estaba conformado por destacadas empresas do tecido industrial e tecnolóxico

galego. É o caso de Cetaqua, Insertega, Iocoda, Norvento, Indrops Laboratorio, Vertex, Galicimplas, Cetim, Coregal, USC, Viaquia-AGBAR, TEN, Agroamb e GL Ecological Solutions. Sogama tamén é entidade socia de Viratec.

Curiosidades

Balance positivo en reciclaxe de envases lixeiros en Galicia

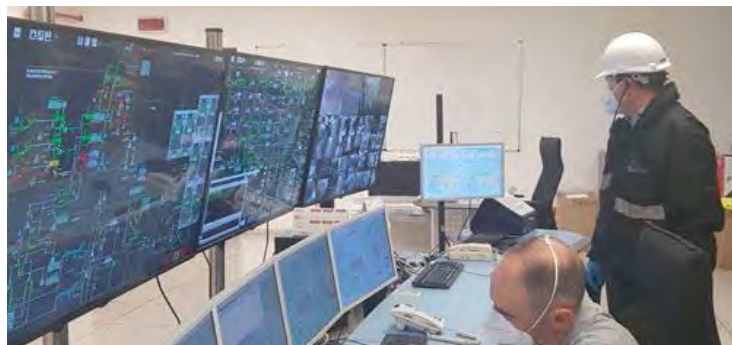
Cada galego reciclou o ano pasado unha media de case 30 quilos de envases lixeiros e papel-cartón, 6,4 quilos máis que hai cinco anos. Este é un dos principais datos do balance no que se recollen as principais cifras de reciclaxe das diferentes tipoloxías de envases correspondentes á anualidade 2021. O balance da conta de que esta é unha tendencia positiva que se enmarca no traballo conxunto desenvolvido pola Xunta de Galicia e Ecoembes para mellorar o depósito, recollida e posterior recuperación deste tipo de residuos no conxunto da Comunidade. O ano pasado recuperáronse máis de 73.000 toneladas de envases de plástico, latas e briks e de papel e cartón de orixe doméstica.

Fonte e imaxe: Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda

Waste – to – Energy é un dos sectores industriais máis regulados en Europa

As plantas Waste – to – energy (conversión de residuos en enerxía), entre as que se atopa Sogama, teñen demostrado de sobra os seus mecanismos de protección ambiental, atopándose as súas emisións moi por baixo dos límites que fixa a lexislación. Así o corrobora un informe elaborado por CEWEP, e avalado pola asociación sectorial ESWET, no que se asegura que é un dos sectores industriais máis estritamente regulados e controlados en Europa e que estas instalacións actúan mesmo como sumidoiros de contaminación. A día de hoxe, as emisións de dioxinas de WtE representan menos do 0,2 % das industriais totais. De feito, unha instalación de valorización enerxética ben

xestionada emite concentracións extremadamente baixas de dioxinas e furanos, ás veces mesmo por baixo do límite de detección dos instrumentos de medición.

Fonte: ESWET

Ver aquí o informe completo "Dioxinas e plantas WtE: estado da arte, visión xeral europea da análise a longo prazo de dioxinas na contorna de plantas WtE"

Volver á portada

24

Curiosidades

Aumentan un 75% as búsquedas sobre medio ambiente en Internet

Nos últimos cinco anos, as procuras sobre o medio ambiente na internet aumentaron un 75% en España. As preguntas sobre cambio climático que tiveron un incremento puntual (5.000%) son:

- Que é a choiva aceda
- Que son os gases de efecto invernadoiro
- Que é o desenvolvemento sostible
- Que se pode facer para evitar o cambio climático
- Que é un plan de mobilidade urbana sostible

Pola súa banda, as cuestións máis buscadas sobre sustentabilidade inclúen "produtos usados", "enerxía solar", "veganismo", "reciclaxe" e "sustentabilidade". E os temas que

máis medraron en interese este ano son "comunidades sostibles" (aumento dun 633%), "ecocity" (155%), "contaminación do solo" (148%) e "contaminación de plástico" (79%).

Así mesmo, os internautas indagaron en opcións máis verdes para desprazarse e os rastreos para tendas de roupa de segunda man e vintage aumentaron un 210% e un 279%, respectivamente.

Fonte: Compromiso RSE
Imaxe: Pexels

Cada español reciclou 100 gramos de envases de medicamentos nos puntos SIGRE

O pasado ano, os españois depositaron no Punto SIGRE da farmacia 100 gramos de envases baleiros ou con restos de medicamentos, unha cifra que supón un incremento do 8% respecto do exercicio anterior. Desta forma, a taxa de recollida de residuos de medicamentos recupera os niveis previos á pandemia.

En consonancia con estas cifras, a sondaxe poboacional realizada por SIGRE mostra, entre outros datos positivos, que o 91% dos cidadáns considera prexudicial para o medio ambiente tirar os medicamentos ao lixo ou polo desaugadoiro.

Máis aló da colaboración cidadá, tamén contribúe á reciclaxe o esforzo realizado polo sector farmacéutico para minimizar o impacto ambiental dos envases de medicamentos, logrando que

sexan cada vez máis ecolóxicos e sostibles. En concreto, os laboratorios farmacéuticos aplicaron 421

medidas de ecodeseño a máis de 117 millóns de envases.

Fonte e imaxe: SIGRE

Curiosidades

Premio para os concellos máis comprometidos coa bolsa amarela

A directora xeral de Calidade Ambiental, Sostibilidade e Cambio Climático, Sagrario Pérez, felicitou aos oito concellos que lograron o obxectivo de incrementar nun 10% a reciclaxe de envases de plástico, latas e bricks con respecto a 2021, no marco da campaña "Únete ao reto". Na terceira edición desta iniciativa, impulsada pola Xunta co apoio de Ecoembes, foron 8 dos 13 municipios convidados os que acadaron ese reto -Ordes, Burela, Chantada, Sarria, Verín, Cangas, Moaña e Bueu-. Cada

un deles recibiu un premio de 2.000 euros para destinar a unha causa social da súa elección. En xeral, as 73.000 toneladas recollidas o ano pasado nos contedores amarelo e azul manteñen a tendencia de incremento da reciclaxe dos últimos cinco anos.

Fonte e imaxe: Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda

Camiños de Santiago libres de basuraleza

Ecoembes celebra unha nova edición da campaña "Camiño da Reciclaxe" para concienciar aos milleiros de peregrinos que percorren seis dos Camiños de Santiago da importancia de separar e reciclar os residuos que vaian xerando durante cada etapa. Con tal fin, proporciónase a todos os EcoAlbergues adscritos un kit conformado por carteis didácticos, papeleiras de cor amarela e azul, un selo identificativo, Compostelas do Ecoperegrino e 55.000 bolsas reutilizables fabricadas con PET reciclado. Todo para entregar aos camiñantes.

En paralelo, unha vintena de voluntarios de Ecoembes e do Proxecto "LIBERA, unidos contra a basuraleza" -creado pola ONG SEO BirdLife e Ecoembes- realizaron o "Camiño ao revés Portugués"

para concienciar aos peregrinos a Compostela sobre a importancia de manter as rutas libres de lixo.

Fonte e imaxe: Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda

Curiosidades

Potencial das centrais WtE para a descarbonización

ESWET dou a benvida á folia de ruta da Comisión Europea sobre a certificación de eliminación de carbono e destaca o potencial do sector Waste – to – Energy (WtE) para contribuír aos esforzos de descarbonización. Considera que as especificidades de todos os ámbitos de actividade, incluída a conversión de residuos en enerxía, deben terse en conta a fin de garantir a consecución dos obxectivos de neutralidade de carbono para 2050. As plantas WtE xa actúan como sumidoiros de carbono ao proporcionar calor e electricidade, desviando os refugallos dos

vertedoiros, coa particularidade de que preto do 50% das emisións son de orixe bioxénico, é dicir, de biomasa. A captura e o almacenamento de CO² bioxénico

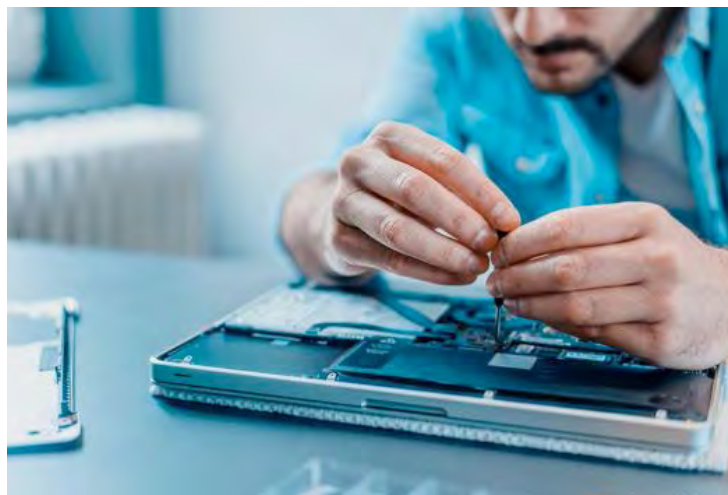
“pode permitir que os residuos sexan unha fonte de enerxía con emisións netas nulas ou mesmo negativas”, tal e como recoñece o último informe do IPCC (2022).

Fonte: ESWET

O Parlamento Europeo senta as bases do “dereito a reparar” os dispositivos dixitais

O Parlamento quere que sexa máis fácil reparar que comprar novos dispositivos e considera que o dereito a reparar é un paso crucial para lograr os obxectivos dos plans de acción da Economía Circular, enmarcados no Pacto Verde Europeo. Recentemente, aprobou as súas demandas para unha próxima proposta da Comisión Europea sobre o dereito á reparación prevista para finais de 2022. Segundo unha enquisa do Eurobarómetro, o 79% dos cidadáns da UE cre que se debe esixir aos fabricantes que faciliten a reparación dos dispositivos dixitais ou a substitución das súas pezas individuais. Do mesmo xeito, o 77% preferiría reparar os seus dispositivos antes que comprar outros novos.

Os residuos electrónicos son o fluxo de refugallos que máis medra no mundo, con máis de 53 millóns de toneladas refugadas en 2019.

Fonte e imaxe: Parlamento Europeo

🔍 [Volver á portada](#)

27

Curiosidades

Máster en Enxeñaría Ambiental da USC, primeiro posto no ránking de "El Mundo"

O Máster en Enxeñaría Ambiental da Universidade de Santiago de Compostela (USC), coordinado polo catedrático Francisco Omil Prieto, revalidou o seu primeiro posto na Clasificación 250 Máster que elabora anualmente o xornal "El Mundo", na sección de Xestión Ambiental. Con esta, xa son oito as edicións nas que este Máster mantén a súa primeira posición, e isto malia os movementos e cambios

de titulacións de diferentes universidades, cun peso significativo das privadas. O seu carácter profesionalizante queda evidenciado polo labor

efectuado por parte da ETSE, con máis de 100 convenios con organismos e empresas (entre as que se atopa Sogama).

Fonte e imaxe: USC

Ellen MacArthur, Premio Princesa de Asturias de Cooperación Internacional 2022

Esta emprendedora social británica é todo un referente na loita para unha mellor utilización dos recursos naturais e por acelerar a transición cara á chamada economía circular. Ellen MacArthur traballa coa Fundación que leva o seu nome para cambiar a actual paradigma de produción e consumo mediante un aproveitamento dos recursos baseado na redución, a reutilización e a reciclaxe de materiais de forma sostible.

A Fundación Ellen MacArthur centra o seu labor en catro ámbitos principais de investigación e participación: alimentos, nova economía do plástico, nova economía téxtil e a loita fronte ao cambio climático para a redución da emisión de gases de efecto invernadoiro e outros elementos contaminantes.

Así mesmo, ofrece unha serie de recursos informativos e plataformas educativas, organiza encontros e actividades de divulgación e formación para difundir as súas ideas e obxectivos, e publica

informes e programas, dispoñibles de forma gratuíta. MacArthur, regatista profesional, en 2005 fixo historia ao completar a volta ao mundo en solitario máis rápida feita por ningún navegante.

Fonte e imaxe: Fundación Princesa de Asturias

🏠 [Volver á portada](#)

28

Curiosidades

Máis de 5,5 toneladas de aluminio recicladas en 2021

A reciclaxe de envases de aluminio alcanzou en España as 5.642 toneladas en 2021 a través de distintos fluxos como son as plantas de selección, as plantas de residuos urbanos, as recollidas selectivas fóra do fogar e os recuperadores de residuos. Esta cifra representa o 56,1% do total de envases de aluminio postos no mercado e supón un incremento de 4 puntos respecto ao ano anterior, cando a taxa alcanzou o 52,1%. A vía que experimentou unha maior subida foi a das recollidas selectivas fóra do fogar (oficinas, eventos tipo concertos, festivais, etc.), superando o 50%. A taxa

de valorización destes envases posiciónase así no 57,6%. Son datos do estudo anual de ARPAL, completados cos achegados por Ecoembes, e que conta coa colaboración da Federación Española da Recuperación (FER). Grazas ao esforzo dos cidadáns, o noso país xa alcanzou o obxectivo do 50% de reciclado establecido pola normativa europea para 2025.

Fonte: ARPAL | Imaxe: Pexels

CURIOSIDADE. Todo o aluminio que se recupera, recíclase, constituíndo unha excelente materia prima para volver a fabricar produtos con este metal, xa que no proceso de reciclaxe non cambian as súas propiedades. De feito, o 75% de todo o aluminio que se fabricou desde hai 100 anos atópase actualmente en uso e transformado en diversos produtos grazas á reciclaxe. Outra vantaxe do reciclado de aluminio é o aforro do 95% da enerxía necesaria para produci-lo a partir do mineral. Máis información: www.aluminio.org

España, segundo país da UE máis preocupado polo cambio climático

Evitar o exceso de envases é a primeira medida indicada pola cidadanía para combater o cambio climático. Así se recolle nun estudo realizado por Ipsos en 31 países con motivo do Día da Terra 2022. A esta síguena outras tales como evitar a compra de novos produtos, aforrar auga e enerxía na casa, e reciclar vidro, papel e plástico. En canto á acción considerada máis importante, non utilizar o coche, só o 15% da cidadanía afirma estar disposta a modificar este hábito. O 68% da poboación mundial asegura estar preocupada polos

efectos do cambio climático no seu país. En España, esta porcentaxe sobe ao 77%, sendo o segundo país europeo máis preocupado por este asunto, só por baixo de Italia (79%). Así mesmo, e de media, 7 de cada 10 persoas en todo o mundo están preocupadas polo impacto do cambio climático noutros países. A cidadanía tamén é consciente da súa propia responsabilidade individual para frear o cambio climático. O 70% cre que, se non actuamos pronto, fallaríamos ás próximas xeracións, unha porcentaxe que aumenta en 4

puntos para o caso de España (74%). Con todo, a poboación considera que esta responsabilidade debe ser compartida coas empresas e os gobernos.

Fonte: Compromiso RSE
Imaxe: Pixabay

Receitario

Transición cara ao outono

Canto custa despedirse do esplendor e da liberdade que nos ofrece o verán, tamén na cociña,... Con esas preparacións lixeiras que sacian os padais despreocupados! Nestes días de transición cara á nova estación do ano buscamos no noso receitario un prato rápido de facer, que nos recorda o estío, e con toques de outono xa que incorpora uns dos produtos máis característicos dos próximos meses, os cogomelos.

É unha idea que extraemos do libro de receitas "recicladas" editado polo Penal de Monterroso, "[Sabroso reciclaje](#)" no que tedes moitas máis preparacións para aproveitar os restos de comida! Se vos animades a cociñar algunha destas propostas con sobras, compartide con nós fotos en [Facebook](#), [Twitter](#) e [Instagram](#) ou etiquetádenos!

Spaghettoni 4 queixos, cogomelos e flor de ourego

Ingredientes reciclados

- Cogomelos sobrantes
- Restos de táboa de queixos (azul, cheddar, edam e emmental)

Outros ingredientes

- Spaghettoni
- Manteiga
- Pementa, sal, allo
- Aceite de oliva
- Nata, leite, noz moscada
- Perexil e flor de ourego

Elaboración:

1. Picar os cogomelos e os queixos e reservar.
2. Cocer a pasta nunha cazola con auga abundante á que engadiremos sal, manteiga e pementa.
3. Saltear o allo ben picado nunha tixola con aceite de oliva, agregar os cogomelos, unha chisca de sal, o pirixel picado e dourar os cogomelos.
4. Engadir 150 ml de nata líquida y 75 ml de leite, salgar e acentuar os sabores coa flor de ourego picada e un chisco de noz moscada moída. Ferver a lume baixo para ligar a salsa e ir removendo aos poucos.
5. Engadir os queixos e deixar que se desfagan e espesen aínda máis a salsa.
6. Escorrer a pasta, devolver á cazola, cubrir coa salsa e mesturar. Servir ben quente!

Presentación:

- Acompañar cunha boa ensalada de leituga con tomate e algunha outra verdura de tempada de sobras de comida.

